

ban, hogy van a közigazgatás és nem is vágyunk reá, hogy a hozzánk legközelebb álló Angliát utánozván, tortura alá kerüljön régi s jónak bizonyult választási rendszerünk.

A mi vármegyénk magyar földön termett; érte magyar vér hullott; általa vagyunk meg alkotmányunkban ma is magyarokul; vele akarunk küzdeni jövőben is.

Az itteni viszonyokat ösmerve kell azt, ha szükség van reá, javítani; de nem úgy, hogy dinamitot tegyünk alapja alá, hanem szerzünk neki széles alapot a választó polgárok részvételé alát.

Mit ért vele boldogult Trefort, hogy bejárta és bejárta Európá minden iskoláját s a szerzett tapasztalatok szerint alkotta meg közoktatásügyünket?

Halálós ágyán ösmerte föl, hogy egész munkája czél-talan, mert a talaj nem honi volt, melynek tervét építé.

Igaz, ha az állami közigazgatás befogná jónai; a korteskedés alatt visszalelések megszűnének.

De lenne helyette kézsók, hízelsók, szép szemek ellenállhatlan varázsa; protekció, ropogós százások vándorlása; mozgósítása a némes rokonságnak nagybácsához, titkarkhoz. — Üres nagy nevek itt és ott, a szegény tehetőség előtt elzárva minden.

A korteskedéstől nem féltet hazám, de ettől az egyiptomi het csapás hivatali házastól igen; mert ebben a tisztá erkölcs elpusztul, a magyar jellem elvesz; férfiak helyett szolgáló terem.

De meg, ki garantozza azt, hogy a mai Szapáry-kormány, mely a Tiszáénak edes törvény gyermeke, — nem tisztán hatalmi czél-okért akarja e keresztül hajtani a közigazgatás államosítását?

Megtiltani a vármegye és városok jelentősebb hivatalnokainak a korteskedést; nem várn meg tőlök a kormány szekerének tolasát; szigorú örökösést gyakorolhatni a jelölés ellen; ezek újja teremtik a mi közigazgatást a választási rendszer mellett.

Ekkor a kormány követelhet pontos, lelki-ösmeretes, gyors és jó munkát, mert nincs obli-góban a tisztviselőkkel.

Ez irányban kell mozogni a törv.-hatóságok bizottságának is, tanácskozásaikban, de nem a miniszternél, hanem a képviselők asztalánál.

Magyar belletrisztika.

A nemzetek társadalmi életének fővirágoztatásában jelentőséggel bíró közművelődési tényezők között első sorban kellene tündököl-nie annak, a mi manapság csak a közérzet sóhaját tudja felidézni egy nemzetek, városok, mint egyesek részéről: a nagy eszméket alkotó geniuszok és a művelés kulturájának legközvetlenebb szolgálatában álló — szépirodalom.

Ne szóljunk itt most általában a hanyatlásról, hova a belletrisztika iránt ugyszólván nemzetközileg táplált indifferenciánál a szép irodalom ügyét visszavetted; de a lehetetlen vissza tartanunk megdöbbenésünk kifejezését különösen akkor, ha edes hazánk és anyanyelvünk bájos termékei iránt mind rohamosabban fokozódó közöny felé vetünk egy szempillantást.

Vajjon mi okozta e sajnos hátramaradottságot időkben éppen a szépirodalom tekintve: midőn Magyarországnak közművelődési haladása egyébként oly biztató reményekre jogosít a nyugati kultúra mindenemű áldásait-ban való részesedést iránt?

Ugy az írók, mint a könyvkiadók törekvés s e kor színvonalán álló vállalatai mindent

elkövettek már, hogy ugynevezett magyar olvasó közönséget teremthessenek: alkotó erő és előállító szorgalmas jóakarát vállalták munkája hajtóerejét szavadték ez ideig mindenkor a fásult egykedvűségben, — sőt e kifejezés nagyon szelíd volna — e megmagyarázhatatlan tartózkodása mellyel a közönség a magyar írók termékeit jutalmazta.

Tudatában annak, hogy a mű setív ugy, mint passzív előállítás ellen a mai művelt század legműveltebb gyermeke sem igen tehet kifogást s annak ugy külső, mint belső értéke csak nagy ritkán nem felelt meg a hozzá fűzött merészebb várakozásoknak: a tudatában annak, hogy — most különösen hazánkért érve — a szellemi productio bármely nemzetközi versenyre képes; hogy külföldi nemzetek érdeklődése hazájuk irodalmát iránt soha sem nyújtott ily szomorú képet, mint a mi olvasóközönségünk szűkkeblűsége: önként be kell vallanunk, hogy e tőrhenen közöny forrása a kor realis armlataival szemben elézkeletlenedett műveltség kihalásán kívül nem rejthetik egyebben, mint a minden szellemi termelést, — kínálatot és keresletet — egyaránt felemészítő hírlapirodalom túltengésében, a sajtó idegfeszítő uralmában, a napi journalisztika rohamos, kapkodó, s minden állandóbb, becsesebb remeknek elvezését e ipso tönkretevé kizárólagosságában.

Hogys juthatna idő valamely kimolyabb, litteraturailag szépmű olvasásra s a művészi hatás recipialisára ily szűk körülmények között? Hisz a mi után — különösen hölgyeink — ugy chajtoznak, a regényolvasás utáni vágyat nem elégíti-e ki a hírlapnak akár tárgya, — akár melléklete, az ő legtöbb esetben ponyvára való remisztóriával, s idegrotó bar-bazimusával?

S hogy egy-egy komolyan megindult, szolid alapokra fektetett szépirodalmi vállalat existenciája olyan kétséges, sőt legtöbb esetben biztosra vehető bukással nyelget: mi másnak köszönhetjük, mint a bizalom megsemmisülését, s a kiadók iránti hitel ronkretelének oly lelketlen ágensek, szedett-vedett vándor ponyvások, egyes kimustrált kalendáriumszínalók ócska tisztességével sem bíró col-porteurók által, kik az irodalom szentségét a legzenyesebb piacra vinni nem állják, s a szolgálatját az a legközönségesebb értelemben vett hazalásnak, itt Magyarországon.

A legjelesebb író is s rózsás pályája reményeit siratja benne az ambiciózus fiatal magyar belletrista.

Hogy csak egy példát említsünk a sok közül, e sajnos tapasztalat illusztrálására a legközelebbi esetre utalunk mi velünk törtent.

Egy tisztességes, sőt a legelőkelőbb szellemi erők, Magyarország legműveltebb eleminek szövetkezésén: tehát ily szilárd és biztos szép reményekre jogosító alapokra épített irodalmi vállalkozás az, mely most a fővárosban „Mabarátok köre” néven megalakult, kiadványait a „Szépirodalmi könyvtár” czime” alatt ajánlja a magyar olvasó közönségnek.

E körnek elnöki tisztét gr. Csáky Albiné, a kuluszminiszter neje viseli s körje egy a legkiválóbb régi magyar írók gárdája, mint a fiatal tehetségek egész sora csoportosul.

Két részletben fizethető évi 10 forint legalább 12 kötet új művet a legváltozatosabb és kimerítőbb tartalommal és változattal, valamint minden előfizetőnek egy valóban széles társasági okmányt íger.

A vállalat oly magas és tisztességes bazisokon ayugszik, hogy a nagy anyagi befektetéseket is tekintve, pártatlan az a közöny, mely a vállalat föllendülése és virágzása útjában a magyar olvasó közönség részéről támasztatik.

Reggelj után aztán, ad audiendum verbum” rendeltetett.

Hát edes fiam mielőtt elbocsátanád, ki is vagy te, hogy hivnak, s most ha elmég, mit szándékozol csinálni?

— Én nem tudom, hogy hivnak, mi a nevem, ugy szólhatnak a többiek, hogy „a kis rogyós zsidó fiú.” Atyamat nem ismertem, efféleket megszokta, mindazáltal most mégis megutódve várta őket, mert ilyen rogyós koldus gyereket sohasem bozott meg magával.

— No jer kis fiam, állj le ide melegedni a konyhában. Kedves feleségem, legy szives egy kis meleg ételt adni ennek az utcakerülőnek, nincs senkje a világon. Aztán hivad el az öreg Katráé, viseltes ruhásműmből had szabjon neki egy öltöző ruhácskát.

— Te pedig — szóit a szolgálóhoz fordulva — melegíts vizet, s a nagy teknőben a kis Pistát s Juliskáját, vitte be őket tanuló szobájába, hogy a napi leckeórát végezzék velök.

A nagyt. asszony fejcsóválva bár, tejesítette a vett utasításokat.

Má-nap reggel a csavargó koldus fiú elő, ugy hogy meg a nagyt. asszony is győ a reggelhez való tejet (a cseléd kifordulván lakmarozásáért megmentette, ügyességeért és asszonytól).

Reggelj után aztán, ad audiendum verbum” rendeltetett.

Hát edes fiam mielőtt elbocsátanád, ki is vagy te, hogy hivnak, s most ha elmég, mit szándékozol csinálni?

— Én nem tudom, hogy hivnak, mi a nevem, ugy szólhatnak a többiek, hogy „a kis rogyós zsidó fiú.” Atyamat nem ismertem, efféleket megszokta, mindazáltal most mégis megutódve várta őket, mert ilyen rogyós koldus gyereket sohasem bozott meg magával.

Hallom:unk szerint a grűjtők Debreczen városá részéről is 300—400 biztos előfizetőre számítottak és alig sikerült egyet-kettőt (tán annyit előfizetőt se) „gyűjteniök”.

Avagy a közelmúltban felharsogott „Pannem et Circenses” jellegű szolgálataban buzgókodunk-e annyit önfeláldozó sikerrel?

Hanem hiszen nem is versek azok! Mert azokat ma már ugyszólván a belletrisztika rokonságából is kitagadják.

HELYI HIREK.

* Olvasóinkhoz. Lapunk legközelebbi száma a szent-István király napja miatt csütörtökön fog megjelenni.

* A király Debreczenben. A városházán megnyban folyik a munka s a szobák readbe hozása már a befejezéshez közeleg. A bandérium ruházatán a szabók, cipészek szorgalmasan munkálkodnak. A fogadtatás napján az arzei kutbadet is fel fogja díszíteni Zsigmondi s erre nevezé már meg is kapta a polgármester felszólítását.

* A városi dalárda ünnepe. Holnap napnelpi meg a városi dalárda 10 éves fordulóját azon napnak, mely napon a Kolozsváron tartott dalarversenyen a díjak közül az első t nyerte el. Akkor az ott jelen voltak egy szerződést írtak alá, hogy 10 év múlva Debreczenben a miudnyáján összejönnek s megünnepelik emlékét ezen dicsőségteljes napnak, melyen a birak itelele kimondta, hogy a debreczeni dalárda az ország első dalárdája. Azóta a szerzők közül sokan elitavoztak városunkból, kik azonban kötelezettségükhöz híven, alig egy-kettő kivételével már megérkeztek, hogy együtt ünnepejenek azok, a kik dicsőséget is együtt arattak. Az akkori működő tagok közül ezen tíz év alatt egy sem halt meg, a pártolók közül már többben nem élnek. Holnap lesz a találkozó s e napot bizonyos ünneplésségekkel köti össze a dalárda. Reggel a reform. és kath. templomokban az isteni tiszteletet hallgatják meg. Déiben közös ebéd a „Bika” vendéglőben, melyen — hogy itt mindjárt megégyezük, párioló és kultagok is részt vehetnek, ha ebbeli szándékukat az elő-nökségnél idejében bejelentik. Este társas vacsora lesz a Dobosban, melyre nem hivott ugyan meg a közönség, de a kik a dalárdának belügyei iránt is érdeklődnek, ha megjelennek igen szivesen látatnak. Valószínű, hogy a dalárda elő fogja adni azon darabokat, melyekkel a versenyen a nagy díjat nyerte, s az is valószínű, hogy ez összejövetel egy kis dalestélye hívi ki magát, ugyan azért a pártoló tagok ha részt venni akarunk, igazoló jegyeiket vigyék magokkal. Megemlítiük, hogy az ünnepeyre Kerekes Sámuel a híres „rimkirály” is megérkezett, valamint megérkeztek már azon akkori tagjai a dalárdának, kik időközben városunkból más vidékekre költöztek. Szivünk-ből kívánunk a mi kedves dalárdának minél több sikert, hirt és dicsőséget, hogy eljen és virágozzék városunk díszere, s a magyar dalművészet dicsőségére!

* A debreceni iskolai épületek. Vege a vállalkozás az ev. ref. elemi népiskolákban. — Holnap már ezrelv vonulnak föl az apró-cseprő műszafák s leányok, nagy öröme a könyvkereskedőknek. Laptársunk a „Debr. El-leör” már rég újságot, hogy mind az ispotályi lapon, mind a hatvan külvároson kész vannak az iskolai új épületek. Mi azonban ugy tudjuk, hogy a városi mérnöki hivatal ismeretes gyorsasága nem tette lehetővé, hogy p. o. a hatvan-külvárosi iskolába a novendékek holnapról kezdve följárhassanak, mert nincs kész az új iskola fölszerelése. Jobb is azoknak az apróságoknak meg egy pár he-tig az utcán, a porban játszani, ugy is el-audniának a meleg tanteremben!

* Beiratások föreliskolánkba. Debreczen város föreliskolájában az új tanévre a beira-tások augusztus három utolsó napján és szep-t. 1-én, mindenkor délelőtt 8 óráról 12-ig esz-közöltetnek, a realiskola igazgatósági iro-dájában (Piacz, Vecsey-ház.) Szeptember 1-nél később jelentkezők csak azon esetben vetnek fel, ha kesedelmezésüknek okát tudják adni. A fölvetélen minden tanuló atyjának, vagy ennek helyettesének kiseretében tartozik meg-jelenni. A beiratás alkalmával követhető ok-mányok előmutatása szükséges: 1. Iskolai bi-zyonítvány a mult 1889—09. tanévről. 2. Szű-leleti bizonyítvány (kereszt level) Védhímít-vel való újra öltásról szóló orvosi bizonyít-vány. Egész évi tandíj 13 frt, melynek első kolai év közepén, február első hetében fizetendő 5 frt 25 kr, beiratási díj is, mely senkinek, még a tandíjmentes tanulóknak sem engedtetik el. A beiratáskor tehát összesen 11 frt 75 kr fizetendő. A kik tandíjmentes-

valami három éve, hogy anyám meghalt a kór-házban, engem a városi urak egy mester-emberhez rendelték, de onnan eljöttem, mert rosszul bánt velem s azóta itt vagyok a városban.

— Hát aztán mit csinálsz itt?

— Semmit!

— Kiborogsz ugy-e? a jövőmenőket megállítod alamizsnáért? Tudod-e, hogy a ki így nő fel, abból dologkerülő, csavargó, tolvaj lesz, a társadalom átká, a kit nem szeret senki, mert ő sem szeret senkit s a kit teljes életében üldöz a törvény, nincs egy nyugodt perczé soha? De te ennek nem vagy oka, elhagyott állapotodban nem vagy képes ma-gadon segíteni. az isteni goodviselés vezetett tegnap az én utamba, száz meg száz ember elmehetett volna melletted, szerencsétlen helyzetet senki se tette volna megfigyelés tárgyává, s a nyomorból senki se vett volna ki. Látd ott azt a nagy épületet? Száz meg száz szegény gyermek jár oda, hogy a mi segítségünknek embereké képeznek magokat.

— Ayugtom nem lenne ez iskolának igazgatója, eresztve, csavargónak elbocsátanád. Fogadd meg az én szótam, nagy ur, gazdag ember lesz meg belőled, ha magadat jól viseled, én gondoskodni fogok addig míg te arra képes nem kéns, azokkal baratkozzál kik jó magaviseletű, szorgalmas tanulók.

Bármi fenakadásod lesz, csak fordulj hozzám. — Aztán ugy vettem észre hogy te nem is mi közölnek való vagy tehát ki kell keresztedkedned; leszek én kereszt apád, a feleségem keresztanyád, az a kis fiú

segért — alapján — Debrecze czimezeve teletek be — A felvétel — hó huszo egyedik ma tartatnak utasitattak — Fen — anna-utczai — egyik legte — oly bájos, — Berge r — versenyek — tékáról is — egyik ifju fo — talékos husz — örök hősegei — mal a helyb — jának a haz — gas szónoki — deiről vallá — előtt kedve — emelkedett — nyörködhet — magyar pap — gyere meg — vesen enged — ha csak rövi — városba hol — tájdom, a zsi — kódése a zsi — rafa oly ham — nek ez idő sz — számláló bud — kolának tanf — a fővárosi ze — legkiválóbb te —

— Jelenet — erdei „Dobos” — csak botányo — lóságos zsarol — ról vált hírhé — fordulnak elő — sárnap disze — nagy bosszusá — reinek, kiktő — vagy bort ker — meglehetősen — nak a nagyrd — lan kapkodásu — száják a „Do — séget. — Való — sz egyik pince — tegnapeelőtti ki —

Egyik ker — sag szűrcsölé — szep nélkül — rozás előtt, a — Mivel szob — csirke, rostélyo — Pezt! ps — mellől, hol veg — ládos emberek, — babák. — Mi tets — Hordja — geket, aztán ha — Igeais — Ugy vagy — asszonyoság, ki — báját, kipirult — alatt, asztal alát — Azután ker — A bizonyos — is árva, és ker — ment. Keresztne — kor jó sorsod ut — dáriumban lóka — hogy pedig sok — ktiomódtetésül — mint hogy a villá — read. Megvagy — isteni goodvisel — s ugy erzem, ho — ted engem tesz — kis fiam? — A fiúnak fü — beszéd miatt cea — szót fogad, több — alatt dideregni a — kakon keresztül, — sok penze is le — csak tanulnia kell — vánta beleegyez — A nagy. ur — hagyta nygelme — liban azt a rossz — azt a koburgasi — ezért hetekent k — fel a kollégumbó — leg igyekezett a — teni, vadszovede — sagait fekezni, si — A kis Pista — ba fogadták, s a — szadoztak. — A gyermek — ségeknek kinyom — mutha azt jatek —

Apró versek.

I. Ringó lombok rejtett mélyén, Hol még szellő sincsen jelen, A báró ur szép kocsisát Halva lelték egy reggelen.

Viszik is más temetőbe; Sötét sirja meg van ásva... Fűggyönön át kihallatszík A kisasszony zokogása.

II. Hallgat a lomb: öreg halász Folyóvizbe halót merit. Közeleg már az alkonyat; Fűzek között nem lát semmit.

III. Nem látja, hogy a szép leány Csalt szívvel halad-halad. Egy sikoltás; hörgő sóhaj S eltűnik a babok alatt.

IV. Úde arcczal, ronggyal fedve, Utazott el a szép lányka. S a főrangu uraságot Hűségesen kiszolgálta.

Selyemruha van most rajta, Melyről edes illat árad; Ujján gyűrű, nyakában láncz: Csak az arca, — az a sápadt!

Szini Péter.

A nagytiszteletű ur árvái.

— Vig bezély. — Irta: Kanizsáy Endre. (Folytatás.)

Bár a nagyt. asszony nem volt egészen olyan természetű mint férje, különösen nem volt barátja annak, hogy a nagyt. ur ócska ruhával, maradék étellel s olykor-olykor penzzel is segítette a hozzá folyamodót, és senkit sem utasított el ridegen magától, sőt inkább hol kalacscai, hol tanácsosai igyekezett használni, mégis családi életüket, az az idott csendes házi boldogság jellemezte, mely a mai világ hozományra tekintő korszakában olyan ritka, mint a fehér holló.

A nagyt. ur igen tekintélyes összegig biztosítván leánykáját, jövedelme nagyrészt jótékony czélokra költe s különösen gondja volt a főiskola szegényebb tanulóira, sohasem feledvén azt, hogy ez „alma mater” kebelén neveltetett lel ő is segélyrel, mint szegénysorsu gyermek — s esse, szorgalma folytán később ez „alma mater” Magyarhon legnagyobb és leggazdagabb főiskolájának igazgatója lett nagy tekintéllyel.

A nagyt. asszony azonban a kis Juliska hozományát folyton, minden néven nevezhető forrásból növelni akarván, nem volt iyere férje generozitása, minthogy azonban férjét szerette, nem mutatta nem tetszését, sőt inkább egyéb uton igyekezett megakartani azt, a mit férje másra költött.

Az előszobából már látta, hogy férje egy utcacsavargót hoz megint s bár az

is árva, és ker — ment. Keresztne — kor jó sorsod ut — dáriumban lóka — hogy pedig sok — ktiomódtetésül — mint hogy a villá — read. Megvagy — isteni goodvisel — s ugy erzem, ho — ted engem tesz — kis fiam? — A fiúnak fü — beszéd miatt cea — szót fogad, több — alatt dideregni a — kakon keresztül, — sok penze is le — csak tanulnia kell — vánta beleegyez — A nagy. ur — hagyta nygelme — liban azt a rossz — azt a koburgasi — ezért hetekent k — fel a kollégumbó — leg igyekezett a — teni, vadszovede — sagait fekezni, si — A kis Pista — ba fogadták, s a — szadoztak. — A gyermek — ségeknek kinyom — mutha azt jatek —

katonák. Házi ezredük... A nagy károlyi év... A nagy károlyi év... A nagy károlyi év...

ségért — hatósági szegényeigi bizonyítvány... * Fényes esküvő volt ma délen a szent-anna-utcai... * Jelenet a „Dobos” pavillonban... * Jelenet a „Dobos” pavillonban... * Jelenet a „Dobos” pavillonban...

— Hejh kellaer? — Kérem ássan! Nemsokára lóhalálban siet a Muki s bozza... * Működvelő előadás... * A r. főkapitány figyelmébe... * Óriási jégeső Nánáson... * Iparos-iskolai értesítő... * Anró 9 Nyugodtan áll meg a kapitán... * A budapesti állami közép-iskolában... * Apróságok... * Majális... * Takarékos... * Amerika nagyvárosai...

képen semmi valóssággal nem bír. Az angol vasutak járnak leggyorsabban. Anglia 20 szám-bavehető vasutársaságának gyorsvonatain a tulajdonképeni sebessége óránként 72 km. Ha eltekinthetünk az állomásokon való időzést is számításba, csak 67 km. Legnagyobb sebességgel halad a Greath-Northern (London-Eddinburgh) amelynek gyorsvonatán a megfelelő számok 76 és 71. Angliában utóbb arra a felfedezésre jutottak, hogy nem annyira a vonatok sebességének gyorsítása jár haszonnal, mint inkább a gyorsvonatok számának szaporítása. Mig ezelőtt hosszú vonalokon csakis két-három gyorsvonat közlekedett, ma a közlekedő személyvonatoknak nagyobb része gyorsvonat, még pedig harmad osztályú kocsiakkal. Anglia vasut társaságának gyorsvonatai naponként összesen vagy 100,000 kilométernyi utat tesznek meg. A kontinens vasutai közt csak igen kevés van, amelyre az angol mérték alkalmazható. Franciaországban csakis a páris-calais-i (69 km.), páris-brüsszeli (66 km.), páris-bordeaux-i (68 és fél km.) párislyonmaseille-i (68 km.), Németországban csakis a berlini hamburgi (65 és fél km.), és a berlini-kölni (67 km.) gyorsvonatokra. A többi európai államokban egyetlen egy gyorsvonat sebessége sem vetekedhetik az angol gyorsvonatok közepes sebességével. Az Egyesült-Államok gyorsvonatainak közepes sebessége óránként 67 km. (az állomásokon való időzést beleszámítva) a gyorsvonatoktól naponként megtett összes utat 25,000 km. * A villamoság új alkalmazása. Riest nevű new-yorki mérnök ezek óta foglalkozik azzal az eszmével, hogy a villamos áram utján a gőzmozdonyok tapadó erejét a sinekhez és így annak hordképességét lényegesen fokozza. Nem rég „Philadelphia-Reading vasut” társaságot megnyerte kísérleteinek. Legelőször is gyenge gőzmozdonyt, amelynek kerekét egymással kapcsolatban állottak, egy 11 szén-hordó vagonok erősen dörzsképezve voltak. Ekkor működni engedték a gőzt. A vonat természetesen meg sem mozdult, a gőzmozdony kerekét folyton egy helyben állva forgaták. Mihelyt azonban a gőzmozdonyon levő dynamogépből a villamos áramot megindították a vonat is megmozdult, bár lassan haladt előre. Riest a villamos áram atócsatáka által elért erő fokozását egyenlőnek tartja azzal az erővel, mely egy 110, nem fekézett vagonból álló vonatot mozgassza hozhat. — A második kísérletnél a vonat 29 perc alatt megtett egy 185 lábnyi emelkedésű egy angol mértőföldnyi utat, míg a gőzmozdony az áram nélkül ugyancsak azt az utat 55 perc alatt tette meg. A gőzmozdony ezen meglepő nagy eredményeinek fele annyit szelhet fogyasztott el, mint mikor az áram nélkül haladt. Az erőgyárapodást a villamos áram utján Riest legalább is 25%-ra becslüli.

phianak 1.040,000, Chicagonak 1.000,000 lakója van. — Nászajándékok nem küldetnek vissza. A Warnsdorfban megjelenő lapocska a következő eredeti dolgot közli: Warnsdorf egyik kereskedője nemrég egyik galicizai vevőjétől értesítést kapott, hogy fia háziasodik. A meghívó tulsó felén pedig ez állott: „N. N. urnak Warnsdorf. Bátorodom fiam házasságáról értesíteni. En őnnel (ekkor s ekkor)... árukat vásároltam s kérem küldjön be ujra egy minta gyűjteményt. Nászajándékok nem utasítatnak vissza. Teljes viszályt (Aláírás.) Még csak azt kellett volna odairni: „Hirlapilag nyugtáztatnak.”

A szép és csunya nőkről.

I.

A nőkről már sokat írtak. Hogyne, mivel oly szép és érdekes téma, minő kevés akad. Ha nőről van szó, érdekel olvassák a férfiak, mert hát — a nőkről van szó; a hölgyek szint oly érdekel és kíváncsisággal kapnak utána, mert hiszen önmagukról van szó. Pedig ki ne olvassná azt szívesen, a mi saját neméről szól?

Nem csuda tehát, ha annyian irnak a nőkről s így nem csuda, ha én is vállalkozom e terjedelmes és nehéz téma — egy még talán, — tudtommal, — kevésbé megvilágított szempontjainak pár vonásban való eszelésére.

Nőt — külsejét tekintve — kétfelet különböztetünk meg: szépet — és kevésbé szépet — e két sajtóság természetes arányaitól. Megbecsüléseknél — ha csunya a nőkről is beszélek — bár azok — legálább az udvarriasság szabályai szerint nem léteznek, s bár a tárczairónak föltötte udvariasnak kell lennie, mégis úgy vélem, hogy némi újat írhatok, ha azon kedvesek között, — ha voltak egyáltalában ilyenek, kik .i. a csunya nőkről is merészkedtek írni — csekélységgem is némi részt foglalhat...

Tehát a szép és csunya nőkről van szó!

A mi az első osztályt illeti, azt hiszem — mindenki osztotok nézetében — hogy igen szép, háladálos és könnyű feladat, — míg a második merész, háladálos. Az első osztályról kevesebb mondani való lesz. Hiszen hány költő dala szól a szép nőkről, a ragyogó szemekről, a fenkolt homlokokról, az eper ajkakról; hány író rajzolja a kebel emelkedését, a szív forró lüktetését stb.!? Azonban a higgadtanban!

Van kétféle szépség. Abszolút szépség — kozmopolita szépség, a mely előtt elragadtással állunk meg, szemléljük, gyönyörködünk rajta, sőt csodáljuk is, de szívünk hideg marad iránta. Ez, a mindenkinél: „szép”.

Van ezután egy más fajta szépség, a mely nem oly tökéletes, de egyszersmint nem is olyan hidegen szabályos t. i. az, a mely különösen egyeseknek — egynek „szép”. Természetesen itt az ítélet kissé egyoldalú, mert a szerelem játszik közbe. A szerelem pedig a rutát is széppé teheti.

A szép nők egy alosztálya a „csinos”. Ez az aestetika szabályainak talán kevésbé felel meg — de a szemre és különösen a szívre annál gyönyörködtetőbb hat.

A szép nő, szépségének tudatával bír, mert látja és mondják neki mások; mert tudja, minő elragadtatással beszélnek róla, hogy keresik társaságát, lesik minden szavát és ellesik legtitkosabb kívánságát. Es tudják a szép nők, hogy egy pillantásuk képes boldogá tenni a férfit — ki utánuk követ. — S mert látják, hacsak a tükörben néznek, hogy szemük miként ragyog, ajkuk mily heves pirosságu és arcuk mily szabályos, mily szép! Nézik azután az idomai arányosságát, mozdulataikat kecsességét s ez az öntetszélés, mely különösen a szép nőknél van meg, magában foglalja a kevelységet, s mely a szépségük tudatával bíró nők — különböző elbírálás alá eshetők, de azért lényeges sajtósága. A szép nő külsejével annyira el van foglalva, — (természetesen vannak kivételek) — a szép olvasónő bizonyára egyike a kivételeknek! — hogy a belső: a szív, lélek és kedély művelésére alig van ideje és alkama. Innen van, hogy oly sok szép nő (pardon!) — hideg értelműen és komoly egész a komorságig...

A szépség egy más sajtósága a zsarokkisság. Hány szegény férfi szív panaszkodik ily zsarokokról, a kiknek szépsége megbölvölte őket, megölte egyszersmind nyugalmukat a reménytelen szerelm és feldúlta boldogságukat. Ez az a „kegyetlen szépség”.

Talán ismerik Szász Károly remek költeményét az „angyal és ördög”-ről? Ott apostrophálva van a szépség ördögisége is. Szép arcz, szét szív! Mily ellentétek — és mégis mily gyakoriak az életben!...

A történelem számos példáját mutatja az „angyal-ördög” nőknél.

Cleopatra, Medák, és Borgia Lukretiak mindig voltak, vannak és lesznek!

Nem elég tehát a külső szépség a mely ugyis mulandó — elharvad, a midőn a hervadás ideje elérkezik.

Főszerkesztő: Szinay Gyula. Felelős szerkesztő: Kósa Barna. Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu. Kiadó: Kutasi Imre.

